

REZÜMÉK

0508

ERNYES Mihály

<https://orcid.org/0000-0001-7819-1781>**Akik a Magyar Királyi Rendőrség vidéki főkapitányai voltak 1932-1944**

DOI : 10.31627/RTF.XXX.2020.59-60N.15-90P

Absztrakt

Magyarország vidéki rendőrségeinek/rendőrségeinek államosítása kerületi rendőrfőkapitányságok, rendőrkapitányságok és rendőrki-
rendeltségek szervezésével valósult meg. Mintegy évtizednyi működést követően takarékosági szempontok alapján megszervezésre
került a központi irányítást jelentő Vidéki Főkapitányság. A főkapitányság szervezetéből fakadó szerteágazó, széleskörű vezetői
tevékenységet olyan kiváló szakemberek végezték, akiknek teljesebb életrajzi adatai méltó módon emlékeznek, mutatják be családi
körülményeiket, szakmai munkavégzésüket, bepillantást nyújtva a korszak miliőjébe is.

Kulcsszavak:

BAKSA János, BUÓCZ Béla dr. ; ÉLIÁSSY Sándor dr. ; FOLYOVICH József ; GHYCYZ Tihámér dr. ; HALÁSZ Elemér, JE-
SZENSZKY Andor dr. ; OROSZLÁNY Endre ; ZANKÓ Géza dr.

0509

OLASZ Lajos

<https://orcid.org/0000-0002-4463-3251>**A polgári (passzív) légvédelem megalapozása Magyarországon (1927–1932)**

DOI : 10.31627/RTF.XXX.2020.59-60N.91-114P

Absztrakt

A trianoni békediktátum által sújtott Magyarország a légvédelme megszervezése tekintetében nehéz helyzetben volt, mivel a
megcsonkított magyar hazánk jelentős ipari centrumai 1/4 órás repülés után már elérhetőek voltak a szomszédos kisantant
országok területéről. Szüksége lett volna Magyarországnak a légierővel és a légvédelemmel kapcsolatos technikai fejlesztés-
sekre, ezeket azonban a ránk kényszerített békediktátum nem tette lehetővé. A kormány igyekezett kihasználni a szűkös
mozgásterét, különböző áthidaló megoldásokra tett kísérletet. Ezek azonban a valódi légvédelmet nem tudták pótolni. Arra
azonban jók voltak, hogy világossá vált milyen szervezetre, milyen eszközökre és mennyire van szükség a korszerű légvéde-
lem létrehozásához.

Kulcsszavak

magyar légierő ; magyar légvédelem ; Nemzeti Munkavédelmi Hivatal ; cserkészmozgalom ; levente mozgalom

0510

OLASZ Lajos

<https://orcid.org/0000-0002-4463-3251>**A csendőrség szerepe a polgári repülésben a két világháború között**

DOI : 10.31627/RTF.XXX.2020.59-60N.115-140P

Absztrakt

A trianoni békediktátum — számos megalázó és korlátozó intézkedése mellett — szinte teljesen felszámolta a magyar repü-
lést, különösen annak katonai válfaját. Ezt a helyzetet a magyar állam — támaszkodva a változó nemzetközi erőviszonyokra
— csak fokozatosan, több évtized alatt tudta felszámolni. A magyar repülés fejlesztésében általában, különösen pedig a kato-
nai repülés rejtésében a Magyar Királyi Csendőrség jelentős szerepet kapott, mely feladatát a testület kiválóan teljesítette. A
két világháború közötti időszakban a Magyar Királyi Csendőrség szervezetében alakultak ki a magyar légirendészet kezdeti
formái, melyre a koronát a háború miatt rövid életű légicsendőrség felállítása helyezte.

Kulcsszavak

Magyar Aeroforgalmi Részvénytársaság (MAEFORT) ; Magyar Királyi Légügyi Hivatal (LÜH) ; Magyar Légiforgalmi
Részvénytársaság (MALÉRT) ; Országos Légvédelmi Parancsnokság (OLP) ; légi csendőrség (LCs)

0511

PARÁDI József

<https://orcid.org/0000-0003-3368-2944>**A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség személyi állományának csoportjai és a rendőri őrség,
illetve a detektívtestület tagjainak feladatkörei államosítástól államosításig**

DOI : 10.31627/RTF.XXX.2020.5-609N.141-156P

Absztrakt

A polgári magyar állam időszakában az első államosított rendőrség — igaz csupán ideiglenes jelleggel — a fővárosi rendőr-
ség volt, melyet Pest, Buda és Óbuda egyesítése kapcsán vontak a belügyi tárcán keresztül a kormány közvetlen irányítása
alá. A budapesti rendőrséget 1881/XXI.tc.-kel államosították. A magyarországi városi rendőrségeket az 5 047/1919. (X. 1.)
ME.r.-el államosították. Az államosítás során mintaként az egyébként példamutatóan működő és kiváló eredményeket
létrehozó fővárosi rendőrséget tekintették követendő példának. A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség szervezetének
és működésének a szabályzatait átvette az új országos hatáskörű Magyar Királyi Állami Rendőrség. Ezen okmányok váltak
— az 1930-tól Magyar Királyi Rendőrségre átkeresztelt — magyar rendőri szervezet új szabályzatainak a kiinduló pontjává.

Kulcsszavak

Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség ; Magyar Királyi Állami Rendőrség ; a rendőrség államosítása ;
a fővárosi rendőrség személyi állománycsoportjai ; detektívtestület

0512

SOM Krisztián<https://orcid.org/0000-0002-6993-2207>**Állami útlevél-hamisítások történelmi példái**

10.31627/RTF.XXX.2020.59-60N.157-166P

Absztrakt

Az állami útlevélhamisítások a hamisítás legnehezebben fellelhető formái. Ezen hamisításoknak alapvetően kétféle fajtája alakult ki. Az egyik forma az, amikor az állam szervezetei idegen ország útlevelét hamisítják. A másik forma pedig az amikor az állam a saját útlevelébe jegyez be valótlan adatokat. Ez utóbbi felderítése rendkívül nehézkes. Az állami útlevélhamisítások jellemzője, hogy viszonylag csekély számban állítják elő ezen hamisított útleveleket és a tökéletes technikai kivitelezésükből fakadóan szinte lehetetlen a technikai úton való felderítésük. Az állami hamisításokkal szemben a biometriai eljárások sem nyújtanak védelmet, hiszen a valós biometriai adatokhoz kapcsolják a hamisítók az útlevelek eredetiségét biztosító megoldásokat.

Kulcsszavak

útlevélhamisítás ; állami útlevélhamisítás ; személyazonosság ; védlevél ; biometriai adatok

0513

SOMOGYI László<https://orcid.org/0000-0003-2032-6211>**Az internálás és a rendőri felügyelet jogi háttere Magyarországon az I. világháború alatt**

10.31627/RTF.XXX.2020.59N.167-178P

Absztrakt

A magyar jogrendszerbe az internálás az I. világháború során került be. Ekkor szükségesség vált a magyar és a külföldi polgári állású lakosság kényszerlakhelyének a kijelölése a biztonság és a háború eredményes kimenetelének az elősegítése érdekében. A magyar országgyűlés — a brit a minta nyomán — a polgári kormány kezébe helyezte a kivételes hatalom gyakorlásának a jogkörét. Ezzel szemben az Osztrák Császárság törvényhozó testülete — a porosz minta nyomán — a véderőhöz telepítette a kivételes hatalom gyakorlásának a jogkörét. Ez a helyzet a Magyar Királyság területén óhatatlanul súrlódásokhoz vezetett, azonban a magyar közigazgatásnak sikerült a történelmi Magyarország területén a magyar törvények betartásával megvalósítani az internálásokat.

Kulcsszavak

Kriegsüberwachungsamt (Küa) ; Hadi Felügyelő Bizottság (HFB) ; rendőrhatalmági felügyelet ; rendőri őrizet ; enyhébb rendőri felügyelet

0514

ZSIGOVITS László<https://orcid.org/0000-0003-4285-0612>**A határőr felderítés célja, feladatrendszere 1945-1989**

DOI : 10.31627/RTF.XXX.2020.59N.179-228P

Absztrakt

A vizsgált időszak többszörösen átkeresztelt nevű magyar határőrsége a dualizmus és a két világháború időszakához hasonlóan a szolgálati feladatai eredményes ellátása érdekében végzett felderítő tevékenységét az őrzésére bízott határ mindkét oldalán. Ezt a szervezetet és annak tevékenységét, a vonatkozó szabályzókat mutatja be a szerző tekintettel a magyar pártállam más jellegű felderítői munkát végző szervezeteire. Az olvasó a magyarországi titkos információgyűjtésnek a pártállami időszakban megvalósuló eszközeibe és módszereibe nyer betekintést a magyar határőrizeti felderítés működésével való ismerkedése során. A tanulmány a témát nem ideológiai megközelítéssel, hanem szakmatörténeti szempontból vizsgálja a kortárs szerző alapos szaktudását hasznosítva.

Kulcsszavak

határőr felderítés ; Magyar Határőrség ; Államvédelmi Hatóság ; „B” egyének ; BM kollégium